

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **I. G.**, zast. Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem se sídlem náměstí 28. října 1898/9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2018, č. j. OAM-146/LE-LE05-LE26-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 9. 2019, č. j. 43 Az 19/2018 – 45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobcovu žalobu proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Hradci Králové shora uvedeným rozsudkem zamítl. Krajský soud konstatoval, že žalobcem uváděné skutečnosti neumožňují učinit závěr, že byl v zemi svého původu pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, případně že by mu zde pronásledování pro zastávání určitých politických názorů v budoucnu hrozilo. Soud upozornil, že svoboda vyjadřování je v zemi původu žalobce zaručena ústavou a v praxi obecně respektována, byť se v minulosti vyskytly případy perzekuce novinářů [jednalo se však o perzekuci ze strany tehdy vládnoucí strany National Democratic Congress (dále jen „NDC“), tedy strany, jejímž členem je dle svých tvrzení také žalobce]. Krajský soud souhlasil se žalovaným, že věrohodnost výpovědí žalobce zeslabily nezanedbatelné rozpory v jeho výpovědích. Krajský soud nepřisvědčil ani námitce žalobce, podle níž by mu v případě návratu do vlasti hrozilo mučení nebo nelidské zacházení ze strany vigilantistických skupin napojených na vládní politickou stranu.

II. Argumenty kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel namítl, že se jako činný člen politické strany NDC vyjadřoval ke konkrétním politickým kauzám a osobě prezidenta Ghany. Po této jeho kritice došlo k veřejnému vyjádření, ve kterém mu bylo vyhrožováno ze strany vigilantistické organizace Invisible Forces (dále jen „IF“), napojené na vládní stranu National Patriotic Party (dále jen „NPP“). Stěžovatel tak byl přímo pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod nebo mu takové pronásledování hrozilo. I kdyby tato výhrůžka nebyla směřována přímo jemu, ale blíže neurčené skupině obyvatel, neznamená to, že by jeho strach z pronásledování nebyl odůvodněný. Pokud totiž výhrůžka byla reakcí na jeho vyjádření, je zjevné, že i on do této skupiny osob patří.

[5] Stěžovatel poukázal na to, že v poslední době se objevilo vícero zpráv o provázanosti vigilantistické organizace IF se stranou NPP. Obava stěžovatele, že nemůže věřit policii, tak byla oprávněná. Stěžovatel namítl, že i když existuje v Ghaně pluralitní politický systém a v minulosti došlo k předání vlády mezi NDC a NPP, neznamená to, že politicky činným jedincům nemůže hrozit pronásledování právě od vigilantistických skupin, které jsou tolerovány nebo dokonce podporovány právě vládoucí stranou.

[6] Dále uvedl, že rozpory v jeho výpovědích, na něž upozornil krajský soud, se týkaly pouze okolností jeho vycestování. Pro posouzení hrozby pronásledování či vážné újmy tak nebyly zásadní. Vzhledem k jazykové bariéře pak nelze posoudit, zda to, co je mu vytýkáno, mohl vnímat jako rozpory.

[7] Stěžovatel se domníval, že popsaná situace odůvodňovala také udělení doplňkové ochrany, neboť ze zpráv o vigilantistických organizacích působících v Ghaně lze usoudit, že tyto organizace jsou schopné násilí, které by šlo považovat za mučení nebo nelidské zacházení. Jelikož tato organizace mu vyhrožovala, hrozí i jemu nebezpečí. Nedostatek zpráv o předchozích obdobných útocích přitom neznamená, že by k takovým útokům nedocházelo; vzhledem k napojení vigilantistických skupin na vládu mohly být zprávy o těchto útocích zahlazeny, případně se nemusely vůbec dostat na veřejnost.

[8] Podle stěžovatele nelze přijmout ani závěr napadeného rozsudku, podle kterého nebylo namíste použít zásadu „v pochybnostech ve prospěch žadatele“. Bylo totiž zjištěno vícero skutečností, které svědčily o tom, že mu skutečně hrozí pronásledování. Stěžovatel poukázal na to, že při vycestování nemohl shromáždit a vyvézt dostatek důkazních prostředků. Zjištěné skutkové okolnosti byly dostatečné k tomu, aby bylo možné se domnívat, že mu v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma.

[9] Stěžovatel považoval kasační stížnost za přijatelnou, neboť nastíněná problematika vigilantistických skupin se nemusí týkat pouze jeho osoby, ale i dalších osob, které se mohou ocitnout v jeho postavení.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 s. ř. s.)

[11] Vzhledem k tomu, že projednávaná věc je věcí mezinárodní ochrany, v souladu s § 104a s. ř. s. se dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního odkazuje na své usnesení

pokračování

ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ vyložil.

[12] Nejvyšší správní soud přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal. Kasační stížnost je nepřijatelná.

[13] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nespĺňuje podmínky přijatelnosti, resp. ani v dalším nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí soud podrobně věcně zabýval.

[14] Ze správního spisu je zjevné, že stěžovatel přicestoval do České republiky dne 25. 9. 2017. Při kontrole v tranzitním prostoru se prokázal cestovním pasem Ghanské republiky a povolením k pobytu Italské republiky (oba doklady pod jménem E. Q. K.). Při kontrole bylo zjištěno, že stěžovatel není oprávněným držitelem předložených dokladů. Dne 26. 9. 2017 podal stěžovatel žádost o mezinárodní ochranu. Ze žádosti a z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany vyplynulo, že se narodil ve městě Goaso a je ghanské státní příslušnosti. Stěžovatel vysvětlil, jak si neoprávněně opatřil doklady, na základě nichž přicestoval do České republiky. Uvedl, že od roku 2010 je členem politické strany NDC a že se z důvodu svého členství v politické straně obával o svůj život a zdraví, neboť jej kvůli jeho vyjádřením ve vysílání místních médií začala hledat skupina lidí patřících k vládě. Vyjádření v médiích mělo souviset s případem kontaminovaných pohonných hmot a tento případ měl mít politický podtext. Konstatoval, že v Ghaně je běžnou praxí, že se někdo vyjadřuje ve sdělovacích prostředcích kriticky vůči vládě a stane se následně terčem pronásledování; ne však přímo ze strany vlády, ale ze strany skupin, které jsou na vládu napojené. Nemohl se obrátit na místní policii, neboť se na ni nedá spolehnout. Stěžovatel uvedl, že skupina osob, která jej údajně měla pronásledovat, zjistila jeho jméno právě ze sdělovacích prostředků, neboť se musel představit. Stěžovatel pak byl touto skupinou telefonicky kontaktován; na doplňující otázku žalovaného upřesnil, že nebyl kontaktován přímo on, ale někdo ze členů skupiny zavolal do vysílání rozhlasové stanice. Stěžovatel přislíbil poskytnutí dalších důkazů a následně žalovanému dodal internetové články dokumentující existenci a činnost tzv. vigilantistických skupin v Ghaně.

[15] Stěžovatel namítal, že u něj byl dán odůvodněný strach z důvodu pronásledování za uplatňování politických práv a svobod a taktéž pro jeho obavy z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů v zemi jeho původu (§ 12 zákona o azylu).

[16] Stěžovatel ve správním řízení uvedl, že jej kontaktovala vláda (resp. skupina osob napojená na vládu), která mu vyhrožovala pro jeho výroky v rozhlasovém vysílání. Stěžovatel poté konkretizoval, že telefonát nepatřil přímo jemu, ale skupina osob kontaktovala právě rozhlasovou stanicí. Nejvyšší správní soud v této otázce sdílí pochybnosti krajského soudu i žalovaného, do jaké míry bylo údajné varování směřováno přímo žalobci a zda nešlo spíše o snahu zastrašit blíže neurčenou skupinu kritiků vládnoucí strany; ostatně sám stěžovatel poukázal na to, že se do médií takto vyjadřuje spousta osob a že pak všechny osoby, které se do médií vyjadřovaly, začala vláda pronásledovat.

[17] Nejvyšší správní soud v otázce obav z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu odkazuje na svou bohatou judikaturu, která se jí opakovaně zabývala (srov. k tomu např. rozsudek ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, rozsudek ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 – 112, rozsudek ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 – 36, nebo rozsudek ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 – 77). Tuto judikaturu zohlednil také krajský soud, který se otázkou posouzení možného pronásledování stěžovatele pro uplatňování jeho politických práv

zabýval velmi podrobně v bodech 15. – 23. napadeného rozsudku a Nejvyšší správní soud pro stručnost na tyto body pouze odkazuje.

[18] Krajský soud při posuzování věci přihlédl také k tomu, že žalovaný zpochybnil věrohodnost azylového příběhu stěžovatele. Pochybnosti o věrohodnosti stěžovatelem uváděných skutečností krajský soud sdílel, avšak uvedl, že žalovaný skutečně poukaz na rozpory ve výpovědích stěžovatele odůvodnil dosti stroze. Na věc však tato skutečnost nemohla mít vliv, neboť argumentace žalovaného spočívala na tom, že azylový příběh uvedený stěžovatelem nemohl vůbec odůvodnit udělení mezinárodní ochrany, a to bez ohledu na jeho (ne)věrohodnost.

[19] Stěžovatel poukázal i na to, že zemi původu opouštěl ve spěchu a nemohl tak logicky opatřit dostatečné množství důkazů pro svá tvrzení. Ve vztahu k otázce důkazního břemene v řízeních o mezinárodní ochraně se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, v němž uvedl: „*Pokud jde o břemeno důkazní, to je již výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Prokázat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují.*“ Krajský soud přitom shledal, že si žalovaný opatřil dostatek materiálů o zemi původu stěžovatele a taktéž si opatřil dostatečné informace během pohovorů vedených se stěžovatelem; přihlédl také ke stěžovatelem předloženým důkazům.

[20] Pro shora uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že v projednávané věci nebylo prokázáno, že by byl stěžovatel vystaven jednání, které by bylo možné označit za pronásledování podle § 2 odst. 4 zákona o azylu, a z jeho výpovědi nebylo možné ani dovodit, že by zde byla přiměřená pravděpodobnost toho, že by takovému pronásledování mohl být vystaven v budoucnu v případě návratu do země svého původu. Nebyl zde tedy dán důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

[21] Stěžovatel se dále domníval, že tu jsou důvody pro udělení doplňkové ochrany, neboť mu ze strany vigilantistických skupin hrozí násilí, které by bylo možné považovat za mučení či nelidské zacházení. Své obavy tedy opřel o shodná tvrzení, na nichž založil také svůj strach z pronásledování.

[22] Pro splnění podmínek udělení doplňkové ochrany musí žadatel splnit kumulativně tato kritéria: 1. nesmí splňovat podmínky pro udělení azylu, 2. musí se nacházet mimo zem svého původu, 3. musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí v zemi původu, 4. musí mu hrozit vážná újma, 5. nemůže nebo není ochoten využít ochrany země svého původu, 6. nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule. V projednávané věci byla splněna 1. i 2. podmínka a stěžovatel se domníval, že jsou naplněny také další podmínky. Krajský soud správně upozornil, že na rozdíl od zkoumání „přiměřené pravděpodobnosti“ hrozící újmy při pronásledování za uplatnění politických práv, které stěžovatel tvrdil ve vztahu k udělení azylu, platí pro prokázání možnosti způsobení vážné újmy tzv. test „reálného nebezpečí“. Tento důkazní standard zjednodušeně definuje, jak vysoká musí být pravděpodobnost, že dojde k vážné újmě. K testu „reálného nebezpečí“ existuje konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. k tomu rozsudek ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, rozsudek ze dne 21. 5. 2008, č. j. 2 Azs 48/2007 – 71, rozsudek ze dne 23. 8. 2018, č. j. 1 Azs 137/2018 – 50, ad.). Jak je uvedeno shora, stěžovatel k udělení doplňkové ochrany poukázal zcela obecně na stejné důvody, pro něž mu měl být udělen azyl. Krajský soud k tomu správně podotkl, že na rozdíl od zkoumání testu „přiměřené pravděpodobnosti“ je vůči stěžovateli test „reálného nebezpečí“ z důkazního hlediska přísnější. Stěžovatelova zcela obecná tvrzení týkající údajných výhrůžek ze strany skupin napojených na vládu tak nemohla obstát. Stěžovateli se tedy nepodařilo

pokračování

prokázat, že mu v zemi původu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy a nebylo proto nutné zkoumat již další body pro naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany.

[23] Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že krajský soud postupoval v souladu s ustálenou judikaturou a ani Nejvyšší správní soud neshledal jakékoliv důvody pro to, aby se od této judikatury odchýlil.

VI. Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji podle § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2020

JUDr. Radan Malík
předseda senátu